

soon neder-
zal sterven,
aan Salomo,
van Simeon,
de Schol
en geweld.
Kon. 2: 9).
leere doot
terdalen ter
ar het doen
teilleke om-
s het weder-
vndmaken.

bierin heb-
teijk gelad,
tot de stel,
teijk zou
el degelijk
n niet zeg-
n onzen zin
is onze Sta-
het felt, dat
woord voor
g af. Boven-
che. In het
en van een
o, om daar
wel is de
war beide
distrekt niet
44: 29, 31,
de uitdruk-
r naar de
o roudt ge
ter ter Schol
we wijshied,
ter Schol
idelijk blijkt
zt hen als
od zal ten
ne gedaante
g, waar het
kbaar doet
naam in het
7: 13, 14, de
ng gebracht:
al mijn hui-
k mijn bed
ik: gij zijt
mijne moe-
de Psalmist
ren zijn ver-
Schoel, gelij-
gekloofd en
ling gegeven
odsbeenderen
de Schoel
ijkt dit uit
zegd wordt
in en Tubal:
den, die te
uone krijgs-
men geleid
at zeggen wil,
is ontvangen
e met hunne
in hoofd, be-
naderd hier
nder graf in
et meermalen
oor het graf
ken 1: 12:
den als de
k die in den
sta 24: 17,
rat: "in de
worden, aan
n nog eenige
en, dan lese
a Jesaja vs 11
tot ditzeld
de Schoel
ullen onder u
en zullen u
e Schoel met
gebracht;
ou hier een

te Schrift, die
gaven, blijkt,
g, alsof Schoel
en schimmen-
torven zielen
uol is eigen-
n de mensch
in het beder-
gegeven. De
el en lichaam,
daarom een
in de Schoel
het gewoonte
e Schoel zijn
aan verteerd
ijt gij en tot

ar te Amster-
ijding in de
rde Belijdenis.

rukt en ken-
gever eer aan-
e 650 pagina's
et weinig van
teinig register.
laverlingen be-
lig en aange-
het gered is,
a strekking en

ken Gods", de
e 1: 11, — koos
dre dogmatiek.
ter. Er ligt in
idatijleke religie
e bestaat, maar
werk Gods in
d gebracht, in
a de toekomst

belijdenis aan
an deren tijd,
geestd wordt,
oor zijn velen
ijn rijke Cate-
ij bijgedragen
vathaar, maar
weik, dat den
e naar de ge-

wone orde voor de brede kringen van het
volk verklaart en door beschieden omvang en
prijs binnen hun bereik blijft.

Ook de onderwijzing in den christelijken gods-
dienst nu, welke in dit boekwerk aan de ge-
meente wordt aangeboden, tracht in deze
leerle te voorzien.

De lezers voor wie de geachte Schrijver het
bestemt, zijn, naar hij zelf zegt, niet de studie-
mensen, welke zichzelf op de hoogte kunnen
brengen van de rijke en diepe gedachten der
Schrift, welke in de Gereformeerde theologie
tot formulering zijn gekomen, maar de gewone
leden der gemeente, die door middel der cate-
chisatie voor de toelating tot het heilig avond-
maal zich voorbereiden, of ook daarna in de ken-
nis der waarheid belang blijven stellen. En bij
voortzetting van dat gedachte aan al die jonge
mannen en vrouwen, die dikwijls reeds op jeug-
digen leeftijd in werkplaats of kantoor, in winkel
of fabriek, in scholen van meer uitgebreid of
middelbaar onderwijs opgeleid worden tot hun
toekomstig bedrijf of beroep en daarom menigmaal
in kennis komen met de veelvuldige bestrij-
dingen, waaraan de Christelijke religie in den
tegenwoordigen tijd is blootgesteld.

De bedoeling van het boek is alsoom om op
bevatelijke wijzen voor menschen van onzen
tijd de christelijke Religie naar gereformeerde
belijdenis uiteen te zetten en tevens tegenover
haar tegenwoordige bestrijders te handhaven.

Een doel, dat, naar mij toeschijnt, er ook
meer bereikt is.

Naar de gewone orde, waarin de loci der
Dogmatiek worden voorgedragen, wordt de stof
hier behandeld in een 24 hoofdstukken.

Moge het nu ook zijn weg vinden naar de
lezers, die de schrijver zijn voorstel en bij hen
zijn werk doen, dat hij er onder Gods zegen
van verachten mag.

2. NEDERLANDSCH ZENDINGJAARBOEKJE VOOR
het jaar 1910. Met aanbeveling van het Comité
voor Nederlandsche Zendingconferenties. Uit-
gegeven door de Redactie van den *Nederlandsch-
en Zendingstijdschrift*. Elektrische boekdrukkerij
Boomsma, 's Gravenhage.

Voor wie zich bezighouden met de zending,
— en ieder lid der Gereformeerde Kerken in
Nederland wordt gesocht, uit kracht van zijn
lidmaatschap, aan de zending te moeten mede-
werken, zoo staat op p. 10 van dit jaarboekje
te lezen — voorziet een zendingjaarboekje
mijterdaad in een behoefte.

Het was daarom jammer, dat zulk een
periodiek, reeds vóór 1900 door de Zending-
drukkerij te Ermelo uitgegeven, na 1907 niet
meer liep.

De Nederlandsche Zendingstijdschrift, sinds jaren
te Ermelo uitgegeven, die ook dat jaarboekje
redigeerde, is onlangs in andere handen over-
gegaan. De nieuwe redactie van dit tijdschrift
nu baloot onlangs wederom de uitgave van een
jaarboekje te beproeven en heeft in het
hier voor mij liggende werkje dit besluit, zeer
ten gelieve en ten genoegen van de vrienden
der zending, uitgevoerd. Na een kalender en
wat verder tot de inventaris van een fatsoenlijk
jaarboekje: behoort, vindt men er eerst een
rubriek *Mengteverkl.* Dit Mengteverkl. b.v. dat
dan, o. m. korte mededeelingen betreffende
den Zendingstijdschrift in 1907: Oost en Oost West;
de bedoeling en de inrichting van het jaar in
Edinburg te houden Wereld Zendingconferentie;
en een In Memoriam aan E. Nijland,
den, in Januari van het vorige jaar te Utrecht
overleden, voortreffelijk kenner van het Zending-
stijdschrift. Min aangenaam trof mij eerst in
dat, overigens zakelijk geschreven stukje, het
laatste gedeelte. De schrijver toch vergrijpt zich
daar aan het moe'e eind van METTATUT's
Havelaar. "Multatuli schreeuwde het uit, dat
"hij... wij laten", zoo toch schrijft de heer
"J. HOMMA", nog eens die lawaaijlospijns
over en sloten den Havelaar met walging".
Maar bij herlezing dater regels mocht ik zoo
op de gedachte komen, dat de heer HOMMA,
om een pakkeend slot voor zijn tekortkomingen,
zijn *Havelaar* voor den draad was gaan halen
en, toen hij er dat zoo gauw niet kon vinden,
met een onplezierig gerucht, als van een school-
jongen, die niet kan "overspeken", het boek
maar weer sloot. "En wij laten" zou de heer
HOMMA zeggen, toen weer in goed humeur ge-
bracht, het jaarboekje maar verder.

Na het MENGTEVERKL. volgt een wel ge-
ordende en met zorg bewerkte STATISTIEK DER
ZENDING.

Zij gaat eerst over de zending in Neder-
landse Oost-, daarna over die in West-Indië;
verder over den Nederlandschen Zendingstijdschrift
buiten onze koloniën; eindelijk over de zending
onder de Joden in Nederland. Hier vindt men
allerlei feiten en cijfers omtrent den arbeid van
Verenigingen en Genootschappen en ook omtrent
den onzer Kerken op het gebied van de Zending.
Iedere statistische rubriek eindigt met een zeer
belangrijk algemeen overzicht. De statistiek van
de zending der Gereformeerde Kerken maakt
hier in alle opzichten een goed figuur.

De samenvatting van dit jaarboekje hebben
recht op de dankbaarheid van de Zending-
vrienden. Moge deze dankbaarheid ook nuten
in een druk koopen. Het zou jammer zijn
indien de uitgave weder moest gestaakt
behoeven om zijn praktische bruikbaarheid kan
ik het aanschaffen en lezen van dit werkje ook
aanbevelen als middel tot verspreiding van
kennis omtrent de Zending. "De Zending", die
eeds GASTON PROMMEL schreef, "het meest
kenmerkende werk der Kerk van onze eeuw is,
evenals de Hervorming het van de Kerk der
16e eeuw was".

3. LOUISE STUART. BEELDEN EN SCHETSSEN
uit de letterkundige en Godsdiensstige studien
van Gaston Prommel.

Wie kennis wil maken met deelen, naar een
rijder onder-leerlingen wil juist dater dagen
mededeelde, zoo binnemelijken docent en daar-
bij zoo diepinnigen denker, leze dit voor
een ontwikkelde lesaarskring geschreven boekje.
PROMMEL was hoogleraar in de systematische
theologie te Genève en stierf in 1906 op
44-jarigen leeftijd. Hij was vooral leerling van
Vinet.

Zijn literaire nalatenschap — waartoe echter
een boek behoort — maar die slechts uit korte
en langere theologische en letterkundige
opstellen, waaronder ook bijdragen in *Fort et Vie*,
bestaat, wordt thans in tien deelen uitgegeven.
Mij STUART heeft haar landgenooten een dienst
betreft door enkele der opstellen met be-
kens hand in goed Nederlandisch over te set-
ten. PROF. DR. CHANTEPIE DE LA SAUSSURE
leide in een voorrede deelen haar arbeid bij het
publiek in.

Vooraf zijn verhandelingen over Pierre Loti,
Les Tolstol, Alexander Vinet.

Dan, volgen de opstellen: Eenzaamheid en
Bergtoppen; De Kerk en het sociale vraagstuk;
De Kerk en de crisis onder eeuw; Vrijmoedige
verklaring (een toespraak aan zijn studenten,
onder welke er waren ook wie PROMMEL, als
liberaal theoloog en orthodox geloovige, niet
betreft); Menscheijk vertrouwen en Chris-
telijk Geloof; De overwinning des Geloofs.

Een boekje dat, ook al is men Calvinist, te
genieten en te denken geeft.

Verenigingsleven.

VEREEN. TOT CHRISTELIJKE
LIEFDELIJKEHEID TE WAGENBORGEN.

Er werd reeds meer dan eenmaal op gewezen,
dat we zoo langzamerhand gekomen zijn in een
tijd, waarin de Christelijke huizen van barm-
hartigheid een solide geldbelegging zijn. Zeker,
hier en daar moge er een Christelijke inrichting
zijn, die het op den duur niet vol kan houden,
de meeste zijn in den loop der jaren geworden
tot trouberlden van Christelijke soliditeit, ook
in finaalieel opzicht.

Dit neemt intusschen niet weg, dat zeer vele
in den aanvang moeilijke dagen en jaren moeten
doormaken. Bij de meeste was het begin maar
klein en was een harde worsteling, een worsteling
des geloofs en des gebeds, noodig om het hoofd
boven water te houden. De geschiedenis van
menigen Christelijken arbeid spreekt van tijden,
waarin van de hand in den tand moest geleefd
worden, en waarin, naar menscheijk berekening,
het bestaan heel onteker was.

Van zulke dagen weet ook de vereniging te
verhalen, welke naam boven deze regelen staat.
36 jaren is zij thans oud, maar zij was gelukkig
eenige jaren in stilte haar weg te gaan, zodat
het verslag over 1908 eerst het 26e is. In het
jaar 1886 scheen het zelf, dat de vereniging
in haar laatste dagen was. Zoo weinig rooskleurig
was toen de finaalieel toestand, terwijl 't gebouw,
waarin toen nog de mannelijke en vrouwelijke
patienten samen woonden, sterk leed aan verval
van krachten.

En thans?

"35ste levensjaar der vereniging." "T. C. L."
spreekt van veel belangstelling en veel tege-
negeerdheid des harten voor 't gien hier in
't noorden des lands op 't terrein der Cor.
Philantropie wordt verricht. Hoe werken tal van
vrienden en vriendinnen samen, om ieder op
zijne of hare wijze, 't goede te zoeken voor die
grootte schare mannen en vrouwen, die in onze
inrichtingen worden verpleegd. Onze versen, leef-
en veler hart. God heeft haar in haar 35 jarig
bestaan ruimte gemaakt, haar palen uitgebreid
en haar zeer doen wassen. Dit is van den Heere
geschied en het is wonderlijk in onze oogen."

Met blijdschap zal dit vernomen worden. Toen
kan niet gezegd worden, dat de belangstelling
in deren Christelijken arbeid zoo is als die
wezen moet, althans in sommige deelen des lands.
Er komen loch in het verslag over 1908 cijfers
roer, die den schijn doen ontstaan, dat men de
vereniging "T. C. L." veel beter weet te vinden
wanneer men haar noodig heeft, dan wanneer
zij nood heeft. Men oordeele zelf.

De verpleegden zijn over de verschillende
provincien aldus verdeeld:

Provincien.	Mannen.	Vrou- wen.	Totaal.
Groningen	22	28	50
Friesland	5	13	18
Drente	5	4	9
Overijssel	4	15	19
Gelderland	7	16	23
Utrecht	5	6	11
Noord Holland	16	44	60
Zuid Holland	9	22	31
Zeeland	4	10	14
Noord Brabant	—	—	—
Limburg	—	—	—
Totaal	77	158	235

Intusschen kan men uit onderstaanden staat-
tien, wat elke provincie aan contributiën voor
de Vereen. bij elkander brengt.

PROVINCIE.	BEDRAG.
Groningen	1974 05
Friesland	639 95
Drente	265 —
Overijssel	171 25
Gelderland	131 75
Utrecht	111 —
Noord Holland	379 —
Zuid Holland	329 30
Zeeland	158 75
Noord Brabant	40 —
Limburg	—
Uit het Buitenland	4180 65
	13 —
	4192 65

"Deze twee staten —, aldus merkt het verslag
zeer voorzichtig op —, die der verpleegden en
deze der contributiën, met elkander vergeleken,
doen ons de verhouding zien tusschen 't aantal
verpleegden en 't bedrag der contributiën in
eenzelfde provincie. We beslissen hier niet, of
die verhouding wel altijd juist is, maar vragen
alleen, of in sommige provincien niet wat meer
van de Neren. "T. C. L." kon worden gedaan?"

"Is inderdaad zeer zacht gezegd. We zullen
het hier niet harder en scherper zeggen, maar
wijzen er slechts op, dat Groningen ongeveer
de helft der contributiën en een vijfde der
verpleegden zendt, terwijl Noord Holland in de
staten voorkomt met nog niet een tiende van
de contributiën en met meer dan een vierde der
verpleegden, en volstaan overigens met deze
zaak onder de aandacht te brengen van wie
zulk aangza".

Hoe groot de vooruitgang sedert 1886 was,
moge uit het volgende blijken.

Aan verpleegden werd van 1 Mei 1886 tot
30 April 1887 ontvangen, / 259 75. Thans over
1908, / 4239 305. Aan giften konden toenmaals
worden geboekt / 1138 075 en nu stierf dit
bedrag tot / 3958 57; terwijl de contributiën,
toen beloopte / 180, over 't vorige jaar de
kas der vereen. stierf met / 4192 65. En 't
getal van 26 verpleegden klom tot 235, 500
mannen als vrouwen, die op 31 December 1908
in onze inrichtingen en in particuliere geinnee
werden verpleegd.

"Om u evenwel voor verkeerde conclusiën,
die ge uit dezen vooruitgang zoudt kunnen
trekken, te vrijwaren, moet ik u — zoo schijft
het verslag — toch ook nog iets anders zeggen.
Vroeger was *Bethel* 't enige huis der vereniging.
Dat vormde zoo wat één groot gein. 'Is waar,
de boerderij was er ook, maar daar maltenveerden
Br. en Zr. Voldershoff hun eigen huishouding.
Tegenwoordig heeft die toestand zich enorm

gewijzigd. In den loop der jaren zijn er seven
afzonderlijke woningen verreesen voor even
veelvoel binnengingen, tot onzen arbeid in
betrekking staande. Op 't terrein der vereniging
staan er zes. De zevende, waarin de boekhouder
zijn thuis vindt, staat in 't dorp. 't Personeel
der vier inrichtingen heeft bovendien zijn eigen
huiselijk leven met al den aankeve van dien.
Gij begrijpt, dit vordert alles saam heel veel
nigaven, niet te bedruiplen, als de inkomsten
daaraan niet geveensredig zijn.

"We kunnen — zoo luidt de begrippeijk
conclusie — geen contributiën, geen giften,
geen collecten missen. Voortdurende, krachtige
steun blijft dringend noodig. Per persoon en
per jaar vroeg, volgens 't afgelopen boekjaar,
de exploitatie / 231 66. Daarvan werd gemiddeld
terug ontvangen / 193 18. Altoos moet 'er persoon
en per jaar bijgelegd / 38 48 en kwamen we dus
aan de exploitatie te kort ruim / 8700. Daar
boven komt dan nog primo: de afschrijving op
de vaste en roerende goederen. Respectievelijk
gesteeld op 1 pCt. en 5 pCt., geeft dit nog / 2200.
En secundo: de gewone jaarlijkse afwijking
der aangegeven verbintenissen."

Zoo ziet men, dat ook hier weer kan verhaald
van strijd en mag geromd in zegen, maar
dat er voor de Christelijke eijfvaardigheid geen
reden wezen kan, ter wille van dien zegen zich
ou verder maar terug te trekken.

Uit de Pers.

De van den Brink wijst in de *Gereformeerde
Kerkbode* van Rotterdam op een verkeerd spraak-
gebruik, dat nog in sommige kringen schijnt
voor te komen:

Ook in het spraakgebruik op kerkelijk terrein
mag menigen wel de informatie ter hand nemen.
Als het in dingen, die ons natuurlijk bestaan of
ons leven in deze wereld betreffen, eens goed op
ons woorden aankomt, dan staan wij wel naar
goede nauwkeurigheid. Maar past ons dit dan niet
nog veel meer, zoo het gaat over het genadeleven
en ons verkeer in de gemeente des Heeren?

Ten onrechte spreken velen onder ons nog van
aanname van 't lidmaat. Of voor de aanname
kan leeren", of als lid der kerk aangenomen en
bevestigd worden."

Deze terminologie, deze uitdrukkingen hebben
wij medegebracht uit het Hervormd kerkgenoot-
schap. Daar spreekt men van: bevestiging van
nieuwe lidmaten. Dat domineert na het
afleggen der openbare geloofsbelijdenis, waarbij
ook gevraagd is opvolging van de verordeningen
van de Nederl. Herv. Kerk, dus gehoorsamenheid
aan de kerkelijke reglementen: ik verklaar u
plechtig tot lidmaten der kerk!" Doch daar hooren
nuke segwijzen ook thuis. Zij passen geheel in
het kader der onschijnlijke, synodale organi-
satie, die een opvatting van 't kerkelijk instituut
huldt, geheel in strijd met Gods Woord. Op dit
standpunt is de kerk een collegium", een genoot-
schap, een vereniging, welke door de vrije wilkeus
van menschen wordt opgericht; evenals b.v. eenige
mannen namen een Schouwvereniging of een aantal
jongelingen een Jongelingsvereniging opgericht. En
gelijk nu zulk een vereniging leenand, die zich
zantoe aanmeldt, als lid aanneemt, zoo ook —
dus is daar de valsche voorstelling — neemt een
gemeente, een afdeeling van het groote kerkge-
nootschap, telken jare, nieuwe leden" aan, die
plechtiglijk in een openbare ledenvergadering be-
vestigd worden.

Ieder Gereformeerde gevoelt het verkeerde van
deze beschouwing en daarom ook van de gewraakte
woordenkeus. De kerk des Heeren — hier natuur-
lijk genomen als instituut — is niet een vereeni-
ging, doch de plaatselijke openbaring van het
mystieke lichaam van Christus. Zij is, ook in deen
ia, niet uit de aarde, aardich, maar zij is van
boven, hemelisch van oorsprong. Want ook de
openbaring en instellering der kerk door de
instelling van de ambten en den dienst der ge-
nademiddelen komt niet tot stand naar de eigen,
vrije wilkeus der menschen, maar tengevolge van
de aandrift des Heiligen Geestes en de onderwij-
zing des Woords, waardoor Christus, het Hoofd
der kerk, zelf in zijne levende leden werkt, opdat
zij naar zijn wil handelen en wandelen mogen.

Het ligt dus allerminst aan onzen eigen zin en
wil, of wij lid der kerk zullen worden. Eenzijdig
hangt het lid-zijn der kerk eenzijdig en uitsluitend
aan 't eeuwig raadbesluit van Gods soverreine,
overleerende Heide en aan 't almachting en vrij-
machtig genadewerk des Heiligen Geestes; leden
der kerk zijn de gekenden des Heeren, die weder-
geboren en door het geloof Christus ingelijfd zijn.
En aan den anderen kant, gereedvaardig vanuit ons
menscheijk standpunt, zijn naar den regel des ver-
boeds de kinderen der geloovigen voor leden der
kerk te houden. Dat zijn zij reeds vóór den H. Doop.
Want immers op grond daarvan, dat zij in Christus
geheiligd en lidmaten zijner gemeente zijn" —
zoo belijden wij in de eerste doopvraag — "be-
hooren zij gedoopt te wesen". Zoodat er geen sprake
van kan wesen, dat wij menschen iemand als lid
der kerk aanneemen. Wij hebben over dat niet over
te zeggen. Wij hebben eenvoudig op grond van
's Heeren getuigenis te erkennen en toe te stemmen,
dat iemand krachtens het besluit en het werk Gods
lid der kerk is.

De uitdrukkingen "aanname tot lidmaten" en
"lidmaat worden" zijn altoos ten eerste onwaar;
wat gij reeds van 't uur uwer geboorte af zijt,
kunt gij niet pas jaren daarna worden; en de
kwaliteit, die u reeds door de kerk bij uw Doop
is toegekend, kunt gij niet pas bij uw toetreden
tot het Avondmaal ontvangen. En bovendien, zij
berooven den Doop van zijn kracht, ontleiden dit
sacrament, maken het een plechtige ceremonie
zonder zin of betekenis, dringen 't genadewerk
des Heeren op den achtergrond, maken de be-
lijdenis van den mensch tot hoofzaak, roekende die
belijdenis, in 't midden der gemeente afgelegd het
hoofdmoment van 't leven, en verwaraken de
betekenis van het Avondmaal.

En nu weten wij wel, dat volstrekt niet allen,
die dergelijke uitdrukkingen gebruiken, daarbij de
boose bedoeling hebben om den vrijen wil te
drijven, aan 't ware karakter der kerk als stichting
des Heeren te kort te doen en de betekenis der
sacramenten te onderschatten. Doch dan willen
wij hun toch vragen: is het niet beter dan ook
niet te zeggen, wat gij niet bedoelt, en brekend
met allen steun en onnadankendheid, waarheid te
brengen in uw kerkelijk spraakgebruik door wel
te zeggen wat gij wel bedoelt?

Officiële Berichten.

Kort verslag van de vergadering der
classis Amersfoort, gehouden te
Amersfoort 11 Jan. 1910.

Nadat de vergadering op de gebruikelijke
wijze is geopend, en gebleken is dat al de
Kerken der classis zijn vertegenwoordigd, worden
de notulen der vorige vergadering gelezen en
goedgekeurd.

In plaats van Ds. J. Koppe wordt op diens
verzoek als primus deputaat voor de zending
benoemd Da. J. Schoonhoven, terwijl Da. J.
Koppe secundus zal zijn.

Bij de roodvraag naar art. 41 wordt aan
enkele Kerken in tochtzaken advies gegeven.

De vacature-beurten worden als volgt geregeld:
Maartensdijk, Jan. Da. den Hengst, Febr. Da.
E. J. Koppe, Maart. Da. Schoonhoven, April
Da. Volgt, Mei Da. Donner, Febr. Da. van

Andel, Maart. Ds. Horjus en Ds. J. Koppe,
April Da. Teerink, Mei Da. den Hengst, Juni
Da. Horjus.

Uit het rapport der nog niet ineengetroffen
kerken blijkt, dat de arbeid der betrokken
kerken om tot ineenstelling te komen, nog
niet tot beslissende stappen heeft geleid. Voorts
worden mededeelingen gedaan omtrent den
arbeid in nog niet ontkomen kerken.

Besloten wordt de vergaderingen der classis
in dezelfde maanden te houden als tot dusver,
en alleen in een Synode jaar noodige wijziging
aan te brengen.

De behandeling van een voorstel tot oprich-
ting van een classic ondersteuningsfonds ter
opname van ou- en minvermogenende doof-
stomme kinderen in "Eftata" wordt, wijl alle
kerken nog geen firmel besluit hebben genomen,
verschoven tot de volgende vergadering.

De belangen der hulpbehoevende kerken
worden geregeld.

De deputaat voor de zending rapporteert, en
dringt bij de kerken aan op verhooging, zoo
mogelijk, van de bijdragen.

Roepende kerk is voor de e.k. vergadering
der Kerk van Hunschooten A. en B.

De Præses spreekt een hartelijk woord tot
Ds. A. M. Donner, in verband met diens onlangs
gevierd ambtjubileum, waarop Ds. Donner
antwoordt.

Als nog de korte notulen zijn gelezen, sluit,
na dankgebed door den Assessor, de Præses
de vergadering.

Namens de classis voorn: E. J. Koppe.

Westbroek, 12 Jan. 1910.

Classis Rotterdam.

De classis Rotterdam d.v. vergaderen op
Dinsdag 22 Febr. e.k. 's morgens 10 uur, in
het kerkeradsgebouw Ammanstraat 25 te
Rotterdam.

Punten voor het agendum worden ingewacht
vóór 3 Febr. bij den eerstondergeteekende.

Namens den kerkeraad van Kralingen:
S. OUDKERK, h. t. præses.
A. KLAUWIK, scriba.

Kralingen, 17 Jan. 1910.

Classis Breukelen.

Vergadering der classis d.v. gewonnen tijd
en plaats te houden op Donderdag 24 Febr. 1910.

Brieven, punten enz. in te zenden voor of op
10 Febr. aan het adres van den eerstonder-
geteekende.

Namens de roepende kerk:
Da. R. de JAGER, præses.
Oud. H. v. D. LEE, scriba.

Baanbrugge, 19 Jan. 1910.

De kerkeraad der Geref. Kerk te Maartensdijk
(U.) brengt ter kennis, dat het adres voor
bovengeboemde kerk voortaan is: J. A. Hardemar.
Namens den kerkeraad voornomd:
J. A. HARDEMAR, scriba.

Maartensdijk (U.), 17 Jan. 1910.

gerichts tot u zeggen kan: "Gij zijt Mij getrouw
gebleven".

Zal deze stem uit de gemeente iets uitwerken?
Wij vrezen. De Gnadenfelder docenten werden
gestund door de twee laatste synodale ver-
gaderingen der Broedergemeente, op welke alle
leden, op een enkele uitsondering na, het door
de docenten ingenomen standpunt goedkeurden.

Engeland. Strijd tusschen de Angli- caansche Kerk en de Overheid.

In Engeland was sedert jaar en dag het
huwelijk van een weduwnaar met de zuster
zijner overleden vrouw bij de wet verboden.
Zoodanig huwelijk werd door de Engelse wet
als "incest" en door het *Prayer Book* als in
tegenpraak met de wet Gods en de wet des
lands gebrandmerkt. Na een actie van vele
jaren werd tegen den wil der bisschoppen van de
Anglicaansche Kerk door het Engelse par-
lement in 1907 het bestaande verbod opgeheven,
ofschoon het huwelijk van een vrouw met den
broeder van haar gestorven man verboden bleef.

Maar niet alle predikanten der Anglicaansche
Kerk konden zich met de parlementaire ver-
eenigen. Een predikant te Birmingham verbood
een man, die vóór de verandering der wet in
den staat Canada met de zuster zijner overleden
vrouw in het huwelijk getreden was, het avond-
maal. De gecensureerde beriep zich op de
rechtbank, en deze moest hem in het gelijk
stellen, daar naar de wet des lands e.k. Engelsch-
man het recht best om aan een heilig Avond-
maal in zijn parochie deel te nemen, al had
hij ook de wet des lands overtreden. De predi-
kant bracht de zaak in hooger beroep, doch
opnieuw werd hij in het ongelijk gesteld.

De hoogerkerkelijke of ritualistische partij der
Anglicaansche Staatskerk wil het daarbij niet
laten zitten. In de *Church Times* van 17 Dec.
worden de predikanten opgeroepen om het
recht der kerk tegenover de staatswet te hand-
haven. Ieder predikant, zoo heette het in het
artikel, moet in dezen strijd handendragers worden;
en al moest men er veel om lijden, in de ge-
vangenis worden gezet, al volgde afzetting, de
overwinning kon evenwel als bij vroegere gevallen
niet blijven. Maar ook de leeken moesten mede-
helfen, door leden die een door de Kerk
verboden huwelijk aangingen, te boycotten.

Het is waar dat de hoogerkerkelijken in vroe-
gere gevallen bij den strijd tegen de macht van de
overheid de overwinning behaalden. Hoe dikwijls
zijn predikanten of geestelijken der Anglicaansche
Kerk door de rechtbanken veroordeeld, omdat
zij onwettige, Roomsche ceremoniën bij de Gods-
diensttoefeningen invoerden. Velen hunner
werden in de gevangenis gesloten. Maar het eind
van de zaak is geweest, dat de Ritualisten hun
gang gingen en zelfs in toenemende mate de
kerken met beelden versierden, de Roomsche
mis invoerden, enz. enz.

Met dit voorbeeld voor oogen durven zij op-
nieuw den strijd tegen de rechtbanken aan. In
zeker opzicht hebben de Engelse Ritualisten
gelijk. De Overheid mag men in de Kerk niet
laten heerschen. Maar waarom gaan dan de
hoogerkerkelijken niet met de dissenters samen,
om de Kerk vrij te maken van de banden
waarmede zij aan den Staat verbonden is?

WINCKEL.

Vooy Kinderen.

BERGOPWAARTS.

XV.
TRUG.

Ondanks zijn begeren, bleef onze vriend
nog geruimen tijd in 1735 te Leiden, waar
bij den knidkundige Van Royen help bij het
ordenen van den plantentuin der Hoogeschool.
Doch eindelijk moest hij gaan. Een laatste be-
roep werd gebracht aan den bejarden Boerhaave, die
niet lang meer leefde, en... onze vriend bleef
ten slotte toch nog. Waarom? Wel wij de korts
hem zoo plazigde. Doch onder de goede behan-
deling van dr. van Swieten, ook een leerling
van Boerhaave, herstelde de zieke, en kon zijn
plan uitvoeren.

Ten slotte vertrok Linnaeus dan naar Parijs.
Hij werd ook daar zeer goed ontvangen, en
maakte er kennis met de gebroeders de Jussieu,
beroemde plantkundigen, en met Rottum, een
natuurkundige, die o. a. het matglas heeft uit-
gevonden, en die een thermometer van 80 graden
vervaardigde, die nog gebruikt wordt. In Frankrijk
werd Linnaeus zeer geëerd en zelfs onder die-
geenen opgenomen, met wie de beroemde Aca-
demie van Wetenschappen voortaan in geregelde
betrekking stond, de zoogenamde Corresponden-
ten.

Na echter begreep Linnaeus, dat hij lang
genoeg — 't was meer dan drie jaar — in den
vreemde had vertoefd en het tijd werd Zweden
weder op te zoeken.

Zoo keerde hij over Rouven naar zijn
vaderland terug, doch zoo al aanstonds onder-
vonden, dat op eer en roem niet te bouwen is.
Want al ontvingen zijn beïndde, zijn ouders en
vrienden hem uiterst hartelijk, de Zweden in het
algemeen toonden zich tamelijk koel. Zij
scheenen niet te begrijpen, dat hun landgenoot
in enkele jaren een man was geworden, wiens
naam en naam overal werd geëerd en die in
het Buitenland alom we kwam was. Linnaeus
erover thans de waarheid van het woord, dat
een protest niet opgeëerd is dan in zijn vaderland.
Dat zou echter voor hem niet zoo blijven. Wel
zal 't hem pijn gedaan hebben, hem die met
sich zelf nog al ingenomen was, te bespreken,
dat men juist in Zweden hem niet eerde als eijder.

Voorloopig, dat begreep hij, was het naak
naar geschikt werk om te zien. Hij zing daarom
naar de hoofdstad, Stockholm, en vestigde zich
daar als geneesheer. In Juni 1739 trad hij in het
huwelijk met zijn geliefde Sara Elisabeth Moræus,
die hem reeds zoo trouw had geholpen, en nu
als echtgenoot lief en leed met hem ging deelen.
Zoo was ook deze, zijn hartewensch, door den
Heere vervuld.

Voorreest echter was hun leven niet zonder
zorgen. Wel was de bruid niet arm en berot
ook de bruijmog meer dan vroeger, maar het
dokterschap bracht in het eerst bitter weinig
op. Weigen dachten aan den nieuwen genee-
heer, slechts enkelen vertrouwden zich aan zijn
behandeling, en er kwam zoo weinig in,
dat Linnaeus weer de oude zuinigheid in toe-
passing moest brengen, wat, nu hij getrouwd
was, nog minder aangenaam was dan voorheen.

Och het zou anders en beter worden.

Onder degenen die door Linnaeus behandeld
werden, bevonden zich ettelijke borstkieken.
Het gelukte hem met 's Heeren hulp deze te
genezen en dit was oorzak, dat weer andere
borstkieken hem kwamen raadplegen. Allengs
kreeg hij sekere vermaandheid in het behan-
delen van zulke ziekten. Zoo drong zijn naam
door tot het Zweedsche hof, en 't gevolg was
dat koningin Ulrika Eleonora om dokter Lin-

